

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ДРУГА СЕКЦІЯ

СПРАВА “БЕЛАНОВА ПРОТИ УКРАЇНИ”

(Заява № 1093/02)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

29 листопада 2005 року

Це рішення стає остаточним за обставин, зазначених у п. 2 статті 44 Конвенції. Воно може підлягати редакційним виправленням.

У справі “Беланова проти України”

Європейський суд з прав людини (Друга Секція), засідаючи Палатою, до складу якої увійшли:

пан Дж.- П. Коста (*Mr J.-P. COSTA*), Голова,
пан А. Б. Бака (*Mr A.B. BAKA*),
пан І. Кабрал Барreto (*Mr I. CABRAL BARRETO*),
пан Р. Тюрмен (*Mr R. Turmen*),
пан В. Буткевич (*Mr V. BUTKEVICH*),
пані Д. Йочене (*Mrs D.Jociene*),
пан Д. Попович (*Mr D.Popovic*), судді
пан С. Нейсміт (*Mr S. Naismith*) заступника секретаря секції,
після обговорення в нарадчій кімнаті 8 листопада 2005 року,
виносить таке рішення, що було прийнято того ж дня:

ПРОЦЕДУРА

1. Справа порушена проти України за заявою (№ 1093/02), поданою до Суду відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав і основних свобод людини (далі – Конвенція) громадянкою України Надією Дмитрівною Белановою (далі – заявниця) 25 листопада 2001 року.
2. Уряд України (далі – “Уряд”) був представлений його Уповноваженим - пані Зоряною Бортновською, яку пізніше замінила Валерія Лутковська.
3. Заявниця стверджувала про порушення п.1 статті 6 та статті 13 Конвенції в зв’язку з невиконанням рішення Роздільнянського районного суду Одеської області від 7 жовтня 1999 року, винесеного на її користь.
4. Заява була передана до Другої Секції Суду (п. 1 Правила 52 Регламенту Суду). Зі складу секції була створена Палата в порядку, встановленому п. 1 Правила 26 Регламенту, яка розглядала справу (п. 1 статті 27 Конвенції).
5. 1 листопада 2004 року Суд змінив склад своїх Секцій (п.1 Правила 25). Ця справа була передана новоствореній Другій Секції (п.1 Правила 52).
6. Заявниця та Уряд подали свої зауваження щодо суті (п. 1 Правила 59).

ФАКТИ

7. Заявниця народилася в 1946 році та проживає у м. Роздільне, Одеської області, Україна.

I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

8. 20 липня 1997 року заявниця звернулася до Роздільнянського районного суду Одеської області з позовом до Роздільнянської міської ради про стягнення

надбавки до заробітної плати за вислугу років як вчителя та матеріальну допомогу в зв'язку з хворобою.

А. Виконавче провадження у справі заявниці

9. 7 жовтня 1999 року Роздільнянський районний суд задовольнив позовні вимоги заявниці і зобов'язав відділ освіти Роздільнянської міської ради (надалі – Відділ) сплатити заявниці 1 957,80 гривень¹ в якості компенсації (1 506,60 грн. надбавка за вислугу років, 324 грн. матеріальна допомога на оздоровлення, 97,20 грн. надбавка за класне керівництво, 30 гривень судові витрати). 17 жовтня 1999 року дане судове рішення вступило в законну силу, а 18 жовтня 1999 року судом були видані виконавчі листи.
10. 1 листопада 1999 року відділом державної виконавчої служби Роздільнянського міського управління юстиції (далі – ДВС) було відкрито виконавче провадження.
11. 13 листопада 2000 року ДВС повідомило заявницю про те, що судове рішення не може бути виконане через брак коштів у державному бюджеті.
12. 14 липня 2000 року Одеське обласне управління юстиції (надалі –Управління юстиції) повідомило заявницю про відсутність у Відділі будь-якого майна, на яке можна було б накласти арешт.
13. 17 квітня 2001 року Управління юстиції повідомило заявницю, що рішення не може бути виконане через брак коштів у державному бюджеті.
14. 22 серпня 2001 року, 16 грудня 2003 року і 19 травня 2004 року, ДВС винесло постанови про накладення арешту на банківські рахунки Відділу. Ці постанови були скасовані 26 вересня 2001 року, 24 грудня 2003 року і 21 травня 2004 року відповідно.
15. 20 вересня 2001 року Відділ подав скаргу до Роздільнянського районного суду, вимагаючи скасувати постанову від 22 серпня 2001 року.
16. 26 вересня 2001 року Роздільнянський районний суд задовольнив вимоги Відділу.
17. 29 грудня 2001 року виконавче провадження у частині стягнення доплати за класне керівництво було закінчено, оскільки ця частина боргу перед заявницею у розмірі 97,2 грн. була погашена боржником. Зазначену суму було сплачено 21 січня 2002 року.
18. 22 травня 2002 року Управління юстиції повідомило заявницю, що решта суми, яка зазначена в рішенні суду, буде виплачено після того, як держава забезпечить необхідні кошти.
19. 14 серпня 2003 року виконавчі листи були повернуті заявниці через брак коштів на рахунках Відділу.
20. 30 квітня 2004 року ДВС знову відкрило виконавче провадження у справі заявниці.

¹ 411.78 ЄВРО

Б. Провадження проти ДВС.

21. У червні 2001 року, після того, як ДВС повернуло заявниці виконавчі листи без виконання, заявниця подала скаргу до Роздільнянського районного суду, вимагаючи компенсацію за неспроможність ДВС виконати рішення суду від 7 жовтня 1999 року, винесеного на її користь. Вона також вимагала, щоб суд визнав незаконним неспроможність ДВС виконати рішення суду.
22. Провадження у справі було передано до Великомихайлівського районного суду Одеської області. 30 липня 2001 року Великомихайлівський районний суд відхилив скаргу заявниці.
23. Заявниця подала апеляційну скаргу до апеляційного суду Одеської області, який 21 березня 2003 року скасував рішення суду від 30 липня 2001 року і направив справу на новий розгляд у той самий суд першої інстанції.
24. 19 липня 2004 року Великомихайлівський районний суд вирішив, що бездіяльності зі сторони державних виконавців не було. Суд також встановив, що при виконанні рішення суду, винесеного на користь заявниці, державні виконавці діяли у відповідності з законом.
25. Заявниця вирішила не подавати апеляційної скарги на рішення Великомихайлівського районного суду, оскільки, на її думку, це було б безперспективним.

II. ВІДПОВІДНЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

26. Національне законодавство викладене у рішенні від 27 липня 2004 р. у справі „Ромашов проти України” (№ 67534/01 пп. 16-19).

ПРАВО**I. ПРИЙНЯТНІСТЬ**

27. Уряд стверджував, що заявниця не вичерпала всіх національних засобів захисту, оскільки вона не оскаржила до апеляційного суду Одеської області рішення Великомихайлівського районного суду від 19 травня 2004 року, відповідно до якого бездіяльності зі сторони ДВС щодо виконання судового рішення, винесеного на користь заявниці, не було
28. Заявниця не погодилась з цим твердженням. Вона стверджувала, що наступна апеляція, після того як її справа проти ДВС тривала вже близько п'яти років, була б неефективною.
29. Суд зауважує, що схоже заперечення вже було відхилене в кількох рішеннях Суду (див., серед інших, вищезгадане рішення у справі „Ромашов проти України, пп. 28-32). Таким чином, він відхиляє попередні зауваження Уряду і оголошує скаргу прийнятною.

II. ЩОДО СТВЕРДЖУВАНОГО ПОРУШЕННЯ П.1 СТАТТІ 6 КОНВЕНЦІЇ.

30. Заявниця скаржить на неспроможність державних органів виконати рішення Роздільнянського районного суду від 7 жовтня 1999 року, винесеного на її користь. Вона стверджує, що тривалість виконавчого провадження була

необґрунтованою. Також вона стверджує, що судові рішення, винесене на її користь так і не було виконане, оскільки належна заявниці сума не була їй повністю виплачена. Вона посилається на п. 1 ст. 6 Конвенції, який передбачає наступне:

„Кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом, який вирішить спір щодо його прав та обов’язків цивільного характеру (...).”

31. Уряд стверджував, що було прийнято всі необхідні міри відповідно до національного законодавства для виконання рішення суду, винесеного на користь заявниці. Уряд зазначав, що затримка від 7 жовтня 1999 року (дата прийняття рішення Роздільнянським районним судом) до теперішнього часу не порушує прав заявниці відповідно до п.1 ст.6 Конвенції. Затримка була зумовлена складною фінансовою ситуацією в системі освіти України, а саме браком коштів в державному бюджеті для таких виплат, а не бездіяльністю ДВС.
32. Заявниця не погодилась. Вона, зокрема, скаржилась, що виконавче провадження тривало довгий час і вона не отримала повну суму відповідно до рішення суду від 7 жовтня 1999 року.
33. Суд зазначає, що судові рішення від 7 жовтня 1999 року залишається частково не виконаним Єдина сума, яка була виплачена заявниці в січні 2002 року, становила 97,20 грн. Суд вважає, що органи державної влади, своєю неспроможністю за шість років прийняти необхідні міри для виконання остаточного судового рішення у цій справі, позбавили положення п.1.ст.6 Конвенції його практичного змісту. Уряд не подав жодного переконливого виправдання за цю затримку.
34. Таким чином, було порушено п.1. ст.6 Конвенції.

III. ЩОДО СТВЕРДЖУВАНОГО ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 13 КОНВЕНЦІЇ.

35. Заявниця також скаржиться на те, що вона не мала жодного ефективного засобу захисту щодо її скарг відповідно до п.1. ст.6 Конвенції. Вона посилається на ст.13 Конвенції, яка передбачає наступне:

„Кожен, чий права і свободи, визнані в цій Конвенції, було порушено, має право на ефективний засіб юридичного захисту в національному органі, навіть якщо таке порушення було вчинене особами, які здійснювали свої офіційні повноваження”

36. Уряд не погодився зі скаргою в цій частині.
37. Суд звертається до своїх висновків щодо відхилення аргументів Уряду стосовно національних засобів захисту (в пунктах 27-29 цього рішення). З цих саме причин, і особливо, зважаючи на той факт, що ДВС не забезпечило безпосереднє та швидке виконання, і що розгляд скарги тривав більше чотирьох років, Суд приходить до висновку, що заявниця не мала ефективного національного засобу захисту, як цього вимагає ст.13 Конвенції, для того, щоб відшкодувати шкоду, нанесену затримкою в даному провадженні (див. рішення „Войтенко проти України”, від 29 червня 2004 року, пп. 46-48, заява № 18966/02). Таким чином, дане положення було порушено.

III. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

38. Стаття 41 Конвенції передбачає:

“Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливу сатисфакцію”.

A. Шкода та судові витрати

39. Заявниця просила відшкодувати матеріальну шкоду в сумі 1 860 грн. Також вона заявила, що нанесена їй нематеріальна шкода становить 55 000 грн.¹. Заявниця не зазначила суми судових витрат.
40. Уряд стверджував, що немає причинного зв'язку між встановленим порушенням та заявленою матеріальною шкодою. Уряд також зазначив, що вимоги заявниці є необґрунтованими та завищеними. Уряд вважає, що визнання порушення саме по собі буде достатньою справедливою сатисфакцією.
41. Суд зазначає, оскільки судові рішення від 7 жовтня 1999 року залишається невиконаним, то вимоги заявниці щодо матеріальної шкоди були б задоволеними, якщо б заборгованість заявниці було погашено. Більше того, здійснюючи свою оцінку на засадах справедливості, як це вимагається статтею 41 Конвенції, Суд присуджує заявниці 2,880 ЄВРО, з огляду на її вимоги щодо нематеріальної шкоди. Суд також присуджує заявниці 50 ЄВРО в якості відшкодування судових витрат.

B. Пеня

42. Суд вважає, що пеня, яка нараховуватиметься у разі несвоєчасної сплати, дорівнює граничній позичковій ставці (*marginal lending rate*) Європейського центрального банку плюс три відсоткові пункти.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. Оголошує скаргу прийнятною;
2. Вирішує, що у цій справі було порушення пункту 1 статті 6 Конвенції;
3. Вирішує, що у цій справі було порушення статті 13 Конвенції;
4. Вирішує, що:
 - a) протягом трьох місяців з дня, коли рішення стане остаточним відповідно до п.2 статті 44 Конвенції, несплачена сума боргу за рішенням суду повинна бути сплачена заявниці, а також наступні суми повинні бути сплачені:
 - (i) 2 880 ЄВРО (дві тисячі вісімсот вісімдесят тисяч євро) в якості компенсації нематеріальної шкоди;
 - (ii) 50 ЄВРО (п'ятдесят євро) відшкодування судових витрат
 - (iii) плюс суму будь-якого податку, який може бути стягнутий з зазначеної суми;

¹ За теперішньою ставкою приблизно 9,120 ЄВРО

- б) сума платежу має бути конвертована в українську гривню за курсом на день виплати;
- с) після сплину вищезазначених трьох місяців і до остаточного розрахунку на названі суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, що діятиме в період несплати, плюс три відсоткові пункти;

5. *Відхиляє* інші вимоги заявниці щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено англійською мовою та повідомлено письмово 29 листопада 2005 року відповідно до §§ 2 та 3 статті 77 Регламенту Суду.

С. Нейсміт
Заступник Секретаря

Дж.-П. Коста
Голова